

כי בנו בחרת

מחזה ישראל חדש
מאת יוכי ברנדס

המקום: בית הקברות
הזמן: יום ראשון, שעה 22.00

(אברהם ישן בישיבה על המעיל ליד הקבר. ראשו מונח על המצבה. השומר עומד מעליו. תחילה הוא מביט בו בשקט, אחר כך הוא מנסה להעיר אותו ללא דיבור - מחכך בגרונו, רוקע ברגליו, עושה רעש עם המטאטא - לבסוף הוא מדבר אליו). מתוך המחזה

משפחת חסון נחשבת למשפחה דתית נורמטיבית. קצת עימותים, קצת קונפליקטים, פה ושם כמה מריבות - ככה זה כשהילדים גדלים וכל אחד בוחר לו את דרכו בחיים, העיקר שהכול בשליטה. שלושים יום לאחר מות האם, מגלים בני המשפחה סוד אפל שמטלטל את עולמם. מתברר להם שאמם הצדקת, שהקפידה על מצווה קלה כחמורה, היתה בעצם גויה. ולא סתם גויה, אלא גרמניה, בתו של קצין נאצי.

הגילוי הזה מוציא החוצה את כל השדים המשפחתיים, שהורדמו כל השנים, ומסחרר את כולם במערבולות אידיאולוגיות ודתיות, שמהר מאוד הופכות למערבולות אישיות. בני המשפחה נאלצים לשאול את עצמם שאלות מטרידות: מי אנחנו? מהי זהותנו? האם אנחנו יהודים? באיזה אופן מתבטאת היהדות שלנו? מה המשמעות של להיות שייך לעם ישראל? שאלות אלו מציבות בפני בני המשפחה מראה אכזרית, שמאלצת אותם לבחון את יחסיהם עם האנשים החשובים בחייהם. קשרים שנראו אמיצים, כמעט נצחיים, נפרמים ואף גוועים, ואת מקומם תופסים קשרים חדשים ומפתיעים, שבמצב רגיל לא היו זוכים להתממש.

כי בנו בחרת

מאת יוכי ברנדס
בימוי: איציק ויינגרטן
מוסיקה: אורי וידיסלבסקי
תפאורה: פרידה שהם
תלבושות: ילנה קלריך
תאורה: מאיר אלון
עיצוב תנועה: גליה פרדקין
דרמטורגיה: איציק ויינגרטן, רינת היטלמן

משתתפים

אברהם: שמיל לב ארי
שירה, בתו הבכורה: סיון ששון
דוד, בנו: עפר שכטר
אפרת, בתו הצעירה: נגה שחר
יניב: תומר גלרון / יואב דונט
אבישי: דורון עמית
מאיר: ערן פרץ
השומר: אורי אברהמי

זמרים

עדי ארד-גרוס

יגאל מזרחי

מני פיליפ

נגנים

קלידים: אורי וידיסלבסקי

כינור: נמרוד נול

מנהלת הפקה: דנה כץ-נעמן

עוזר במאי: אילון רוקח

תודות: דר' מרים יחיל-וקס

ההצגה מוקדשת לזכרו של השחקן עמוס לביא, שנפטר חודש לאחר תחילת החזרות.

הצגה ראשונה: אולם בית החייל
19 בינואר 2011
משך הצגה: שעתיים ורבע, כולל הפסקה

עריכת תוכניה: רות טון מנדלסון

תחקיר: הגר רענן

צילום בחזרה: ג'ראר אלון

עיצוב תוכניה: הדס צוקרמן

הפקת תוכניה: מקאן אריקסון

For You Have Chosen Us

By Yochi Brandes
Director: Itzik Weingarten
Music: Ori Vidislavski
Set Designer: Frida Shoham
Costume Designer: Yelena Kelrich
Lighting Designer: Meir Alon
Movement Designer: Galya Fradkin
Dramaturgy: Itzik Weingarten,
Rinat Hitelman

The cast

Avraham: Shmil Ben Ari
Shira, his eldest daughter: Sivan Sasson
David, his son: Ofer Shechter
Efrat, His youngest daughter: Noga Shahar
Yaniv: Tomer Galron / Yoav Donat
Avishay: Doron Amit
Meir: Eran Peretz
The Graveyard Keeper: Uri Avrahami

The singers
Adi Arad-Gros
Yigal Mizrahi
Meni Philip

Musicians
Keyboards: Ori Vidislavski
Violin: Nimrod Nol

Production manager: Dana Katz-Naaman
Assistant Director: Eylon Rokach

Thanks: Dr' Miriam Yahil-Wax

**The show is dedicated to
the memory of Amos Lavi,
who died a month after the
beginning of rehearsals.**

Opening:
Beit Hachayal theatre,
19 January 2011

Length:
2 hours, 15 minutes
including interval

Program editor:
Ruth Tonn Mendelson

Research:
Hagar Raanan

Photography:
Gerard Allon

Graphic Design:
Hadas Zukerman

Production:
McCann Erickson

עומדים, מימין: נמרוד נול, יואב דונט, דורון עמית, עדי ארד-גרוס, אורי אברהמי, ערן פרץ, מני פיליפ
יגאל מזרחי, יושבים, מימין: עפר שכטר, נגה שחר, שמיל בן ארי, סיון ששון

המקום: ביתו של אברהם
הזמן: ליל שבת

The Play

Thirty days after their mother's death, members of the Hasson family discover that their virtuous mother was the daughter of a Nazi officer. This revelation lets loose their family demons, and throws them all into a collective ideological and religious turmoil, which quickly becomes each member's personal turmoil. The members of the family must deal with disturbing questions, that most of us don't ask ourselves in our daily routine: are we Jewish? In what way does our Jewishness manifest itself? What kind of Judaism do we choose for ourselves? As they ponder these questions, the family members are compelled to face a harsh mirror, which forces them to re-examine not only their own identity, but also the important relationships in their lives.

כמה מלים שאינן מילות פרידה

הייתה לנו הזכות לעבוד עם עמוס בפעם האחרונה. אני מניח שלכולנו זו תישאר חוויה מכוננת תמיד וכך גם עמוס שיישאר חקוק בזיכרוננו.

את עמוס פגשתי לראשונה לקראת סוף שנות השבעים, כשהצטרף לתיאטרון "החאן" כחלק מקבוצת שחקנים צעירים. כבר אז, קשה היה להתעלם מהעלם יפה התואר, ויפה התלולים (כן, תלתלים) וכבר אז אפשר היה להרגיש את העוצמה והחום ששפעו מהאיש הגדול הזה. נשארנו חברים, כי עם עמוס אי אפשר היה אחרת ונפגשנו שוב בשנות השמונים ב"הבימה", בהצגה "סנג'ר", שהייתה תחילת הנסיקה שלו. על הבמה, אני חייב להודות, הרגשתי לא פעם מתוסכל לידו. האמת שלו, האנרגיה והכריזמה העצומה, לא אפשרו לך לנוח או להרפות לרגע. הוא פשוט "אכל" את הבמה בכל ערב מחדש.

בתחילת החזרות על "כי בנו בחרת", נפגשנו בשמחה גדולה. אי אפשר היה להעלות על הדעת שכל כך מהר נפרד ולתמיד.

עמוס היה שוב החבר המקסים והנדיב שאין איתו רגע דל. בעבודה הוא היה נפלא כתמיד והיה מרתק לראות כמה הוא הבשיל עם הזמן. עמוס לא נתן לנו להרגיש מה עובר עליו וגם אם חשדנו פה ושם, כמו במחזה של יוכי ברנדס, לא רצינו כנראה להאמין כמה שראו עינינו. בדיעבד אפשר להבין עד כמה עמוק היה החיבור שלו עם המחזה, מחזה שהמוות נוכח בו בכזאת עוצמה.

שלום, אח

אורי אברהמי בשם צוות
שחקני ויוצרי "כי בנו בחרת"

עמוס לביא 1953-2010
צילום: שלו מן

השומר: שבת שלום.
אברהם: (מרמס אליו את ראשו).
אתה צודק. הרבה נחת יש מהילדים.
מתוך המחזה

איך הופכים סוגיות של בית מדרש למחזה ישראלי

ראיון עם יוכי ברנדס

עד כה עסקת רק בכתיבה ספרותית. מדוע החלטת פתאום להתנסות בכתיבת מחזה?

לפני כחמש שנים עיבדתי את ספרי "הגר" למחזה יחיד, והיכרתי את אורי וידיסלבסקי, שכתב את המוסיקה להצגה. אורי סיפר לי שהוא משתוקק ליצור מוזיקה יהודית לתיאטרון ושבעקבות ההיכרות איתי הוא הגיע למסקנה שאני האדם שיכול לכתוב לו את המחזה המתאים. התלהבתי מאוד מהרעיון והנחתי שהכתיבה תהיה לי פשוטה וקלה, כי את המחזה "הגר" כתבתי תוך חודשיים. אבל "הגר" הוא מונוגרמה שדומה מאוד לספרות, ואילו מחזה רב משתתפים הוא עניין אחר לגמרי. לא העליתי בדעתי איזו עבודה

ארוכה ומאומצת מצפה לי. וטוב שכך. אילו הייתי יודעת כנראה לא הייתי נכנסת להרפתקה הזו...

לסופרת שכתבה עד כה שבעה ספרים כל כך קשה לכתוב מחזה?

ספרות ומחזאות דורשות מיומנויות כתיבה שונות לחלוטין. המחזה שלי מעלה לדיון את השאלות המשמעותיות ביותר שנוגעות לזהות היהודית שלנו. שאלות שבדרך כלל נידונות בבית מדרש. את סיפור העלילה חיברתי מיד ובקלות, אך כשאילן רונן, המנהל האמנותי של הבימה, קרא את המחזה, הוא אמר לי פחות או יותר כך: חיברת סיפור מעניין וחשוב, אבל לא כתבת מחזה. כתבת ספרות!

"המחזה מעלה לדיון את השאלות המשמעותיות ביותר שנוגעות לזהות היהודית שלנו"

יצאתי למסע ארוך, שנמשך שנים, שבמהלכו למדתי לכתוב מחזה. מרים יחיל וקס לימדה אותי איך בונים סצינות שמתרחשות "כאן ועכשיו", רינת היטלמן לימדה אותי איך יוצרים לכל דמות עולם פנימי משלה ואיך מבטאים אותו באמצעות שפת התיאטרון. אך את עיקר העבודה עשיתי עם איציק ויינגרטן, הבמאי הנפלא שלי. במשך למעלה משנה נפגשנו כמעט מדי שבוע ועבדנו על כל תמונה, כל משפט, כל מילה. בזכות איציק הסכמתי לפרק את כל מה שיצרתי לאבני יסוד ולבנות את הכול מההתחלה. המחזה ממש נולד מחדש. איציק עבורי הוא לא רק במאי, אלא מי שלימד אותי כמעט כל מה שאני יודעת על תיאטרון. אני בטוחה שהעבודה איתו תשפיע גם על עבודתי הספרותית ותסייע לי להיות סופרת טובה יותר.

האם היחס שלך לדמויות במחזה שונה מיחסך לדמויות שאת יוצרת בספרייך?

בכתיבה הספרותית אני יכולה ליצור דמויות משנה לא מפותחות ולא עמוקות, שלפעמים אני גם לא אוהבת. אבל בתיאטרון מאחורי כל דמות ניצב שחקן, ושחקנים לא יכולים לשנוא את הדמויות שהם מגלמים, ולא מסוגלים לשחק דמויות שטחיות. בזכות השחקנים למדתי להזדהות עם כל דמות ודמות במחזה, וכולן נעשו יותר מעניינות ויותר מורכבות. המפגש עם השחקנים תרם למחזה תרומה ענקית. התברכתי בשחקנים מוכשרים וחכמים, שלא ויתרו לי. זו היתה עבודת צוות לא פשוטה, אך כל כך טובה ומפירה. כשאני כותבת ספר, הדמויות לא מתווכחות איתי. אני יכולה לעשות בהן כרצוני. ואילו השחקנים נאבקו על כל משפט ולפעמים אף אילצו אותי לבנות את כל הסצינה מחדש. כעת אני מרגישה שאני ממש מצטערת שברומנים שלי הגיבורים לא יוצאים אלי מתוך צג המחשב ורבים איתי על הדמות שלהם.

כי האור שעשועי זלדה

כְּאֶשֶׁר אֶתָּה יוֹשֵׁב כְּמֶלֶךְ בְּשִׁבִי
וּמְבִיט דּוֹמָם עַל הַרְחֹב הַסְּלֵעִי
גּוֹאֵה מְתִיקוֹת בְּלִבִּי הַמְּיֻלָּל
כְּאֶשֶׁר אֶתָּה מְבִיט עַל הַזֶּר
הַעוֹבֵר שָׁם לְאֵטוֹ,
מְסַפֶּרֶת אֲבִיט בְּאוֹר
מִסְתַּנֵּן מִבְּעַד לְעֵלִים שֶׁל עֵץ הָאֲגָס
כִּי הָאוֹר שֶׁעֲשׂוּעִי.

כְּאֶשֶׁר אֵינְךָ עִמָּדִי
כְּאֶשֶׁר הַבַּיִת רֵיק
מְשׁוֹטְטֵת נִפְשֵׁי בְּחָלָל
מְנַתְּקֵת מִן הַמְּזֵל שֶׁשָּׁמוֹ אֲרָץ
מְנַתְּקֵת מִן הָאֲוִיר הַשׁוֹחֵק
מְנַתְּקֵת מִנְּמִיִּים וְעֵינֹת
מְנַתְּקֵת מִן הַהָרִים וְיִפִּי הָאֵילָנוֹת
מְנַתְּקֵת מִחֵם הַחַיּוֹת
מְנַתְּקֵת מִקּוֹ הַעוֹפּוֹת
מְנַתְּקֵת מִהַכֵּל פִּי הָאֲדָם
מְנַתְּקֵת מִן הָאוֹתִיּוֹת.
תְּמָהָה אֲנִי כִּי שְׁנֵי אֲנָשִׁי הַחֲלָלִית
לֹא רָאוּ עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן הַזְּגוּגִי
שֶׁל הַלְּבָנָה
אֶת צֵלוֹ שֶׁל הַנְּבִיא יוֹנָה,
כִּי רַק לֵב שֶׁנִּטְשָׁה אֶת הָעוֹלָם
שָׁמַח כִּךָ לִידִידוֹת הַקִּיקִיּוֹן
רַק לֵב שֶׁרוּי בְּיִשְׁמִימוֹן
מְאֶשֶׁר בְּאַרְחַ כְּזָה
בְּחִבָּה הָאֲלֻמֹּת שֶׁל עֵלִים
וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹת

שהמחזה הוא בכלל על משהו אחר. אני אוהבת להתחיל את היצירה שלי מתוך קונבנציה ואז לשבור אותה ולהציע ראייה אחרת לתרבות שלנו. חשוב לי שאנשים שנחשפים ליצירתי יצאו ממנה אנשים קצת שונים מכפי שהם היו כשנכנסו אליה.

למה החלטת להעמיד במרכז ההצגה את נושא הגיור?

דרך הגיור אני נוגעת בנושא הכי מסובך והכי בלתי פתור בתרבות היהודית. הרעיון של "העם הנבחר" יוצר עימות בין שני מודלים שונים לחלוטין, שמתקוטטים בתוכנו עד היום. מצד אחד: מודל של בדלנות, של התנשאות, של שנאת זרים, לפעמים אפילו של גזענות. מצד שני: מודל של ייעוד ושל שליחות, שמחייב אותנו, עם ישראל, להפיץ בעולם את המוסר האלוהי, שלפיו כל אדם, באשר הוא, נברא בצלם. בתנ"ך אין גיור, אלא היטמעות טבעית. חז"ל המציאו את הפטנט של הגיור כדי לפתוח את הדלת בפני מי שמבקשים להצטרף אל עם ישראל. אבל במהלך השנים הגיור של חז"ל הפך לדלת שנועלת, והדבר בולט במיוחד כאן, במדינת ישראל. המחזה שלי מאלץ את הקהל לשאול את עצמו מה יוצר את הזהות היהודית שלנו – גנים? הלכה? מנהגים? תרבות? אין בו תשובה אחת ניצחת, כי אני מאמינה שאלה שאלות שנמשיך לשאול את עצמנו עוד שנים רבות. אולי תמיד.

ראיינה: הגר רענן

מדוע העמדת במרכז ההצגה בית כנסת? מה הוא תורם למחזה?

המקהלה מלווה את ההצגה בתפילות, שמעניקות לקהל חוויה רגשית עזה, שבשום אופן לא הייתי יכולה להעניק לו רק באמצעות מילים או משחק. התפילות שבחרתי לא מתייחסות ישירות לעלילה, אלא מתחברות למצב הרגשי של הדמויות. כמובן שיש כאן השפעה ישירה מבית כנסת, אבל גם מהמקהלה של התיאטרון היווני הקלאסי. אורי וידיסלבסקי יצר לחנים שמיימים שמתחברים ישירות למקום הכי עמוק ב-DNA התרבותי-יהודי שלנו. התפילות של אורי מעניקות לכל סצינה בהצגה לא רק מטען רגשי רב עוצמה, אלא גם רבדים עמוקים של משמעות. בלעדיהן ההצגה היתה שונה לחלוטין. אולי זו היתה הצגה טובה, אבל היא לא היתה ההצגה הזו.

בספרייך את נוהגת לשבור תבניות מוכרות מהתרבות היהודית ולהציע במקומן ראייה אחרת. האם זה קיים גם במחזה?

זה הכוח שמניע את יצירתי. אני פותחת את ההצגה, ממש כמו את ספרי, בקונבנציה הכי מוכרת שכולנו ראינו בתיאטרון אינסוף פעמים: אבא סמכותי, בן הומוסקסואל, בת שמאלנית, בת מתנחלת, קנאות, תככים, ומה לא. הקהל מתרווח במושבים וחושב שהוא נכנס לחוויה מוכרת, אבל בתמונה השלישית התבנית נשברת, ומתברר

טקס גילוי מצבה - מנהג ישראל להקים מצבה ('נפש') על קבר המת. על המצבה כותבים את שם הנפטר, שנות חייו, מקום מגוריו ומילים ספורות המתארות את דמותו ואישיותו. אין מקימים את המצבה בעת הלוויה. בעדות ישראל קיימים מנהגים שונים: יש העושים זאת בתום השבעה, יש הממתינים ליום השלושים ואחרים ממתינים לזמן מאוחר יותר, יום השנה. בטקס גילוי מצבה מתכנסים בני המשפחה קרוביהם וידידיהם ומגלים את המצבה המכוסה בד. בטקס קוראים פרקי תהילים אומרים קדיש ומעלים את דמותו של הנפטר.

הלכה - אוסף המצוות, הדינים והחוקים שאותם מקיימים היהודים בהתאם לציווי התורה ופרשנותה, מיום נתינתה ועד ימינו אנו. ספרי ההלכה הם 'מורי דרך' ליהודי כיצד עליו לנהוג כדי לקיים את מצוות התורה. במרוצת הדורות פירשו חכמים את ההלכה והרחיבו את ציווי התורה, כדי להתאימם לסדרי החיים והמציאות המשתנה.

קידוש - ברכה הנאמרת לכבוד שבת וחג. מצוות הקידוש היא מצוות 'עשה' מן התורה, הנלמדת מן הפסוק "זכור את יום השבת". חז"ל דרשו 'דרשהו על היין'. מת? בשעה שהיום מתקדש. כיצד? "בשבח וקידוש". הקידוש נאמר בתחילת סעודת הערב ובתחילת סעודת שבת בבוקר.

הבדלה - סדר הברכות והתפילות הנאמרות כדי להבדיל בין קודש לחול, בין שבת וימי חול, בין חג וימי חול, בין שבת וחג. ההבדלה מסמלת את סיומו של היום הקדוש, והיא כוללת (בשבת) ברכות על היין, הבשמים והנר. במוצאי חג מברכים רק על היין. בקהילות רבות עושים את ההבדלה בבית-הכנסת.

הדלקת אש בשבת - איסור הדלקת אש בשבת מקורו באיסור לעשות מלאכה בשבת. על פי תפיסת היהדות מלאכה היא יצירה של דבר חומרי. עצם יצירת הדבר היא הקובעת, ולא מידת המאמץ הנדרשת. לכן, אסור להדליק חשמל או אש בשבת, אך מותר לשאת שולחן וכסאות, שנשיאתם מבחינה פיזית קשה הרבה יותר- אך אין בכך משום יצירה דבר חדש.

גניזה - ארון, חדרון, מרתף או עליית גג בבניין בית הכנסת, המשמשים לשמירת חפצי קודש: תפילין, ספרי תורה, ספרי קודש (סידורים, מחזורים, חומשים), שהתבלו, נקרעו או נפסלו, ולא ניתן לעשות בהם שימוש על פי יעדם המקורי.

מתן שם - "לכל איש יש שם שנתן לו אלוהים ונתנו לו אביו ואימו" (זלדה). את השם מעניקים ההורים לבן- בטקס ברית המילה, לכת - בשבת שלאחר הלידה, בעת שהאב עולה לתורה, או בטקס זבד הבת.

גרים - בשלושים ושישה מקומות שונים בתורה מוזהרים בני-ישראל על מצוות היחס לגר. אין אף מצווה הנזכרת בתורה מספר פעמים כה רב. הגר נתפס כחוליה החלשה בחברה ועל כן התורה קוראת לא לפגוע בו. גר בתנ"ך הוא נכרי שגר בקרב בני ישראל. חז"ל חוללו מהפכה ביחס לנכרים בכך שיצרו מסגרת הלכתית שמאפשרת לגוי להפוך ליהודי. מאז ימי חז"ל "גר" הוא "גר צדק", כלומר, גוי שהצטרף לעם ישראל. במקורות היהדות אפשר למצוא יחס כפול לגרים. היו חכמים שפסקו ש"קשים גרים לישראל כספחת". אולם זו דעה יחידאית, שאינה מבטאת את עמדת חכמינו שקבעו "השערים נפתחים בכל שעה וכל מי שמבקש ליכנס ייכנס". וגם: "לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין אומות העולם, אלא כדי שיוספו עליהם גרים".

לקסיקון מעגל החיים היהודי

ד"ר יואל רפל

מניין - עשרה גברים ('עדה') בני מצווה (שגילם 13 ויום אחד לפחות), המצטרפים יחד כדי להיקרא 'ציבור' לצורך תפילה וברכות. בהיעדר מניין סדר התפילות והברכות משתנה.

קדיש (קדיש יתום) - קטע תפילה הכתוב ארמית, כלשון הזמן שבו נכתב. הקדיש נאמר בכל התפילות וכן בהלוויות ואזכרות. בתקופת האבל אומרים אבלים על קרובים מדרגה ראשונה 'קדיש יתום' אחד עשרה חודשים על אם ואב, שלושים ימים על יתר הקרובים. תוכן הקדיש - 'צידיק הדין', משמע, קבלת המוות כחלק מהנהגת העולם.

שבעה - שבעת הימים הראשונים שלאחר קבורת המת. בימים אלה אין המתאבלים יוצאים מהבית אלא לתפילה בציבור, וצרכי ציבור דחופים. במשך 'השבעה' האבלים יושבים על הארץ או על כסאות נמוכים. מצווה גדולה וחשובה לבקר אבלים ולנחמם באבלם.

שלושים - שלושים הימים הראשונים שלאחר פטירת אחד משבעת הקרובים שאדם חייב להתאבל עליהם (אב, אם, אח, אחות, בן, בת, בן/בת זוג). במשך שלושים הימים שלאחר הלוויה נוהגים הגברים שלא להתגלח ולא להסתפר. ביום השלושים עולים לקבר הנפטר ומקיימים אזכרה.

שנת אבל - תקופת האבלות על אב ואם. בתקופה זו אסורים בניהם ובנותיהם בכל סוגי הבידור ואומרים 'קדיש'.

חברה קדישא - גוף ציבורי הדואג לכל צרכי המת והקבורה על פי ההלכה היהודית. תפקידי חברה קדישא: טהרת המת (רחיצתו מכף רגל ועד ראש), הלבשת תכריכים, כריית בור לקבר, סדר הלוויה וטיפול ושמירת בית הקברות. במקומות רבים פעילות חברה קדישא נעשית על ידי מתנדבים, העושים עם המת 'חסד של אמת' כיוון שלעולם לא יוכל לגמול להם על מעשיהם הטובים והמסורים.

הכסא של אמא

ראיון עם
איציק ויינגרטן

שבונים לתינוקת החדשה. בנוסף, השתמשנו גם בדימוי של באר: מקום עמוק, מסוכן, אבל גם מביא חיים. הבאר הובילה אותנו לרחם, שגם הוא סוג של בית, שממנו נולדים בני המשפחה מחדש. כל זה בא לידי ביטוי בתפאורה של בית הגניזה, שהוא טרום-קבר. זה מקום אסור, שמושך את הילדים. החזרה אליו היא חזרה לילדות, וכך יכולה גם האמא להיוולד מחדש, דרך הכיסא שלה והסידור שלה שנמצאים בבית הכנסת. בית הכנסת שראיתי בעיני רוחי הוא בית הכנסת של ילדותי ברחובות. קטן וחם, עם שייכות קהילתית. בית הכנסת בשבילי זה אבא. ואבא שלי נתן לי הכול, בכך שנתן לי את אפשרות הבחירה. דימוי נוסף שמלווה את ההצגה הוא הכיסא של האמא. המצבות בבית הקברות הן כיסאות. כיסאות שמלווים אותנו כל חיינו. המצבה שהופכת לכיסא בבית מסמנת לנו שהקרע נשמט מתחתינו. כל מה שהיינו בטוחים בו נעלם. עכשיו עלינו להתמודד עם האין. מתוך האין הזה עולה שאלת הזהות. האמא משאירה לבני המשפחה עקבות לאופציה של מסע. בחייה היא לא הצליחה לספר - והם לא רצו לשמוע. אז היא בחרה להסתיר. המחזה נפתח בגילוי הכתובת על המצבה. עובדתית זאת ביוגרפיה בדויה, אבל מהותית, לפי החיים שבחרה לעצמה, זוהי הביוגרפיה היותר אמיתית שלה.

הנושא המרכזי במחזה הוא יחסי הורים וילדים. זה נושא שאתה שב וחוזר אליו כבמאי, מחזאי ושחקן. מדוע?

הורות ואבהות הם נושאים מרכזיים בעבודתי. במחזה שלנו, האמא היא הדבק של המשפחה, ורק כשאברהם והילדים מאבדים אותה, הם רואים עד כמה היא היתה משמעותית עבורם. מותה מציף את הפגיעות של כל אחד מבני המשפחה, שחיו מתוך הרגל, וכעת הם נאלצים לשאול שאלות קשות ומהותיות על עצמם. הביטחון שלהם מתערער. בעיקר הביטחון בדרך שבה בחרו. אבל מתוך טרוף המערכות הזה מתחילה בנייה מחודשת של עצמם ושל היחסים ביניהם.

לכן בחרנו כדימוי הראשי של הבמה את הבית: השולחן המשפחתי (שבו קורות החוויות המשמעותיות של כל משפחה), הבית של האם, בית הקברות, בית הילדות, הבית

← דמויות המשפחה שונות זו מזו. כולם שמים דגש על השונות שלהם. מה מקשר ביניהן, מלבד היותן קשורות זו לזו בקשרי משפחה?

אצל כל הדמויות מהדהדת המשפחה הדתית. זו הזהות שלהן. גם באמצעות הכחשה. הם מגדירים את עצמם ביחס לדת: כן דתי, לא דתי, מורד בדת. כולם נפוצים לכיוונים שונים, אבל הבית של ההורים נשאר במרכז. אני בונה את הדמות עם כל שחקן, ויחד אנחנו עושים בחירות לא צפויות, כשהדמות והשחקן יוצרים בניהם מפגש. השחקן מאפיין את הדמות, מלהק אותה לעצמו.

מבחינתי, בכל סצינה ישנה דמות שהיא הבמאי של הסצינה. היא מובילה אותה ומנתבת את מערכות היחסים, הפעולות והמיזנסצינות. הדמות הזו היא לא בהכרח הדמות הראשית של הסצינה. לעיתים היא מסתכלת מהצד ונותנת כוח ליתר הדמויות. השומר, למשל, הוא הדרמטורג הפנימי של המחזה. הוא מוביל את אברהם בעדינות. לא באמצעות תשובות, אלא בכך שהוא שואל שאלות ומספר סיפורים.

כתיבתה של יוכי ברנדס עוסקת בתרבות היהודית, וגם המחזה הזה עוסק בחייה של משפחה שמתמודדת עם השאלה "מיהו יהודי". כיצד אתה, בתור יוצר חילוני, ניגש לחומרים הללו?

החיבור למחזה הוא דרך שאלות ביוגרפיות, שאלות של השתייכות, ובחירות אמנותיות ואישיות. החיבור הוא בהחלטה לחיות את החיים שאני בחרתי. אלו בחירות לא קלות, אבל הן הבחירות שלי. תהליך הבחירה הוא יער לא ידוע. מפחיד ללכת בשבילים לא בטוחים ולא מוכרים, אבל זה הכרחי. ההסתכנות מביאה אותך כאדם וכיוצר למקומות המעניינים ביותר. מקהלת בית הכנסת שמלווה את ההצגה מביאה מוזיקה רחבה וגדולה. תפילות שהן מורשת. תרבות שהיא של כולנו. התפילות הן סוג של בית. כשאני שומע אותן אני מרגיש שאבותינו היו קודם כל אנשים אוהבי אדם. חשוב לי להביא אותן דווקא על רקע הריחוק שחשים היום חילונים רבים מהתרבות היהודית. העיסוק במחזה הזה מתקשר אצלי גם למקומו של איש תיאטרון בחברה. המקום של שואל השאלות. בחזרות עלו כל הזמן שאלות של זהות אישית. גם בעקבות המוות של עמוס. תיאטרון הוא סוג של בית ומשפחה אלטרנטיביים, ועמוס גילם את אברהם, האבא של המשפחה. לאחר מותו שאלנו את עצמנו למה עמוס לא סיפר לנו על מחלתו. הבנו שהוא קיבל את הבחירה לבלות את ימיו האחרונים בחזרות איתנו. ואנחנו, כמוכן, בחרנו בו. ההלוויה של עמוס נראתה לי כמו סצינה מההצגה. ומתוך ההתנסות הזו עלתה השאלה איך ממשיכים הלאה. בחרנו להמשיך ממקום של התחלה מחדש. בחרנו בשמיל, ושמיל בחר בנו.

ספר על העבודה עם יוכי

תהליכי כתיבה בתיאטרון מובילים אותך למקומות של פליאה והפתעה. ישנה היכרות ארוכה ועמוקה שבמהלכה נפתחות דלתות בין הבמאי למחזאית. ערכנו יחד מסע ארוך של הכרה, קבלה והפנמה של הטקסט. מסע של גבר ואישה, מסע בין עולמות - דתי וחילוני, חיים ומוות, בית ובית קברות, בית ובית כנסת. יוכי פתוחה ומעזה לנסות, ומוכנה להפקיד את הכתיבה שלה בידי אחרים - דרמטורגים, במאי, שחקנים, מוזיקאי. כך נוצר חיבור מעניין בין מחזה ריאליסטי ובין עולם מוזיקלי ובמה של דימויים. מתוך השאלות שעלו הגענו למקומות חדשים עם כללים חדשים ויצרנו את השפה של ההצגה.

חרוזים של זהות אסא כשר

השאלות נשמעות פשוטות: "מי אני ומה אני?", "מי את ומה את?", "מי אתה ומה אתה?", "מי אתה ומה אתה?" ובמבט ראשון גם התשובות נשמעות פשוטות: "אני אבא", "אני אמא", "אני נשוי", "אני פנויה", "אני ישראלי", "נולדתי ביפו", "נולדתי בפולין", "נולדתי במרוקו", "אני מרמת-גן", "אני ירושלמית", "אני תל-אביבי", "אני מקיבוץ גן-שמואל", "אני מהנדס", "אני כלכלנית", "אני עורך דין", "אני עובדת סוציאלית", "אני מפקד", "אני יהודיה", "אני יווני", "אני יפנית", "אני יהודי דתי", "אני יהודיה מסורתית", "אני יהודי חילוני", "אני נוצרי", "אני מוסלמית", "אני דרוזי", "אני בהאית", "אני אפרו-אסיאתי".

אפשר להכביר בתיאורים כאלה עוד ועוד. לכאורה, כדי לתאר את עצמנו, אנחנו אמורים להניח תיאורים אחדים כאלה זה בצד זה, כמו חרוזים צבעוניים, עד שבסופו של דבר תתקבל המחרוזת שלנו. לאמיתו של דבר, ערימת החרוזים שלפנינו היא יותר עמוקה ויותר מורכבת מכפי שהיא נראית במבט ראשון.

אחדים מהחרוזים מופיעים במחרוזות שלנו מפני שבחרנו בהם, לדוגמה – "אני מהנדס". לעומת זאת, חרוזים אחרים מופיעים במחרוזות שלנו לא מפני שבחרנו בהם אלא כמו מעצמם, מבלי שיכולנו לבחור בהם, לדוגמה – "נולדתי ביפו". לכאורה, ההבדל בין החרוז "אני מהנדס" לבין החרוז "נולדתי ביפו" הוא גדול: החרוז האחד מבטא חלק אחד של חיי, את החופש שלי לבחור למחרוזת שלי חרוז אחד מבין רבים. החרוז האחר מבטא חלק אחר של חיי, בו אין לי חופש לבחור לעצמי חרוז כלשהו. לאמיתו של דבר, החרוז "נולדתי ביפו" יכול להידמות לחרוז "אני מהנדס" יותר מכפי שנדמה. על כל חרוז ניתן לשאול מה מקומו במחרוזת: האם היא מעמידה אותו במרכז או שמא בשוליה, האם היא מניחה לו לשפוך אור על החרוזים האחרים שבקרבנו או שמא הוא נחבא אל החרוזים. ובלשון אחרת, על החרוז "נולדתי ביפו", המופיע במחרוזת של אדם, אפשר לשאול אותו, מה המקום שהוא נותן לחרוז הזה בתוך המחרוזת. ניתן להניח את החרוז הזה בשוליים, עובדה ביוגרפית, קטנה וסתמית, אבל ניתן להניח את החרוז הזה במקום בולט יותר, עובדה מכוננת, הגורמת לאדם להכיר את יפו, לאהוב אותה, להתמסר לה, אולי אף להקדיש את חייו לטיפוחה. אדם המניח את החרוז "נולדתי ביפו" במקום בולט כזה אינו נבדל מאדם המשחיל לתוך המחרוזת שלו את החרוז "אני מהנדס". כל אחד מהם חורז כך לעצמו את מחרוזת חייו.

ומהו החרוז "אני יהודי"? האם אדם העונד אותו בתוך מחרוזת חייו מצא אותו שזור בה, מעצמו, מפני שנולד יהודי, או אולי בחר לענוד אותו במחרוזתו, כי רצה בו, למרות שלא נולד יהודי, או אולי בחר לתת לו מקום במחרוזתו, כי הוא רוצה להכיר את היהודיות שלו, לאהוב אותה, להתמסר לה, אולי אף להקדיש לה את חייו? כל התשובות הן אפשרויות ממשיות, כולן אפשרויות חיות במחזה שלפנינו. עתה, משהגענו לחרוזי "אני יהודי" בערימת החרוזים שלפנינו, כדאי להתבונן בהם מקרוב. כאן מחכה לנו עוד תגלית בדבר חרוזי חיינו. המחזה שלפנינו, "כי בנו בחרת", יאיר אותה באור חד וצלול.

כבר ראינו שאפשר לשאול כל אדם שהחרוז "אני יהודי" מופיע במחרוזת חייו, מה מקומו של החרוז הזה בסיפור חייו. מובן מאליו שכל קשת האפשרויות פתוחה בפני כל אדם. נכיר דמויות כאלה במחזה כשם שאנחנו מכירים אותן בעצמנו, אבל לא זו התובנה העיקרית.

אפשר לשאול כל אדם שהחרוז "אני יהודי" מופיע במחרוזת חייו שאלה יותר עמוקה: במה אתה יהודי, ובלשון אחרת – מהו תוכן הזהות היהודית שלך? התשובות יהיו שונות אלה מאלה, בסגנון, בתוכן, בעושרן. יהיו תשובות מגומגמות ויהיו רהוטות, יהיו תשובות מיוחדות ויהיו שגרתיות, יהיו תשובות מורכבות ויהיו פשוטות. האם ייתכן שיהיה לכל התשובות גרעין משותף?

המחזה המרתק של יוכי ברנדס נותן לנו תשובה לא רגילה לשאלה זו, תשובה שהחיוב והשלילה כרוכים בה זה בזו: כל זהות יהודית כוללת יחס משמעותי להלכה, אבל יש בה הרבה יותר מזה. כל חרוז "אני יהודי" בנוי סביב חרוז פנימי המשקף תמונה של הדת היהודית האורתודוקסית: הלכה, מצוות מעשיות. ובכל חרוז "אני יהודי", החרוז הפנימי הזה של ההלכה עטוף בשכבות נוספות, חיוביות או שליליות, של משמעות, של רגשות, של שייכות. היחס להלכה יכול להיות חיובי בתכלית, מתון, אדיש, שלילי או עוין; הוא יכול להיות יציב, הוא יכול להיות מתפתח לאיטו, הוא יכול להיות מטלטל, מהפכני; הוא יכול להיות מתרפק, מתקרב, או מנוכר או מתרחק. יהיה אשר יהיה, תמיד היחס הזה יעצב במידה רבה את הזהות היהודית של בעליו ותמיד הוא לא יעצב את הזהות הזאת לבדו. כל זהות יהודית היא יותר מאשר יחס כלשהו להלכה.

דמות בתהליך אורי אברהמי

להרחיב ולהגביה את דמות השומר, באופן שישרת את המחזה. פגשנו את יוכי, שהתגלתה כאישיות מלבבת ביותר, והתחלנו לעבוד, כשאני עדיין מתפקפק (מלשון פקפוק). הפקפוק (אני מתנצל, נדבקה אלי המילה הזאת) נבע, במידה מרובה, מהחשש שהתוספות יראו מודבקות, ושזה יראה כאילו ניסו להתפיח את דמות השומר המסכן כדי שהשחקן יהיה מרוצה. מהר מאד הבנתי שאלו חששות שווא, ושאני עובד מול אנשים שרואים את הדברים כמוני ואנחנו מדברים אותה שפה. יוכי, כפי שהתברר, היא מחזאית ללא קיבעונות, פתוחה לכל התנסות, ואת איציק, כאמור, אני כבר אוהב מזמן, כך שהיה ברור לשלושתנו שאנחנו יכולים לעשות את זה, ואפילו שאולי זו תהיה הנאה גדולה. את התוצאה תשפוט ההיסטוריה. את מה שאתם קוראים עכשיו אני כותב כשאנחנו עדיין בחזרות, וההצגה אמורה לצאת בעוד שלושה שבועות, אז... נתראה על הבמה.

לפני כחודשיים הציע לי תיאטרון הבימה את תפקיד השומר במחזה "כי בנו בחרת", של יוכי ברנדס. קראתי את המחזה, הודיתי בנימוס, אך סירבתי בטיעון שהדמות היא שולית מדי. זאת, כמובן, אחרי שערכתי לטקסט את "מבחן עזיקרי" שבו אתה פותח את הטקסט שלוש פעמים במקומות אקראיים ואם שם הדמות מופיע בשלושת העמודים – קבל את התפקיד, אם פעמיים – אולי, אם פעם אחת – עדיף שלא, ואם אף פעם – החזר את הטקסט בנימוס לתיאטרון. התוצאה הייתה – אף פעם מתוך השלוש. היה בזה מרכיב של אגו, מן הסתם, אבל באמת לא ראיתי מה אפשר לעשות איתה. הדמות הייתה מחוץ לעלילה, ולא השפיעה עליה בשום צורה, שלא לדבר על כך שהגודל כן קובע. חזרו אלי מהתיאטרון והציעו שאפגוש את הבמאי, הלא הוא איציק ווינגרטן, חבר ותיק, ושנדבר. איציק הציע שנדבר עם יוכי, ונבדוק איתה איך אפשר להעמיק,

אם נגדיר כפשוטו את תפקידו של מעצב הבמה כמי שמתאר את מקום ההתרחשות ונעקוב אחר רצף השינויים המופיעים במחזה "כי בנו בחרת" נעדיף וודאי להיות מעצבי תפאורה בקולנוע. היכולת הטכנית של המצלמה לעבור מלוקיישן זה לאחר ולהכיל במבט אחד חיים שלמים ומפורטים, תעלה תמיד על יכולתו הטכנית של מעצב הבמה להראות את "הלוקיישנים" השונים של המחזה. מעולם לא התכחשתי לצורך הזה לשנות לוקשיין אך לעולם לא אקבל זאת כתפקידי העיקרי. שינויי המקום הם הצד הטפל של הפיתרון הבימתי והם נוטים להיפתר זה אחר זה כאילו מעצמם ברגע שנפתר הדבר העיקרי - העולם הרוחני של ההצגה, אותה שפה מיסטית כמעט של תקשורת בין קהל לבמה בה הקהל מוכן להאמין שהמקום הוא המקום גם אם אינו דומה לחלוטין למה שהוא מכיר מהחיים.

השפה הזאת הנבחרת בין הבמאי למעצב הבמה היא יחודית להצגה היא מורכבת משיתוף פעולה בין פעולת השחקן, מראה הבמה ודימויו של הצופה, התלוי ברובו בהתמסרות של הצופה לדימויים העולים מסך כל המרכיבים הנראים לעיין והמועצמים ע"י מוסיקה וקול.

בהבנה הנוצרת בין שלושת המרכיבים האלו אני רואה את תפקידי האמיתי. בפגישתי הראשונה עם יוכי ברנדס המחזאית ועם איציק ויינגרטן הבמאי העליתי את הבקשה/ציפייה למצוא את אותו אלמנט שיפתור את ההצגה כולה, ניסיתי להסביר ליוכי, שזוהי לנו פגישתנו הראשונה על בימת התיאטרון, על הדרך בה איציק ויינגרטן ואני עובדים ועל הצגות "ריאליסטיות" אחרות שפתרנו בדרך זו (הצגות כמו "סונטת סתו", "נשיקת אשת העכביש", "השתיקה"). דרך שאיננה מתעלמת מהפעולה הריאליסטית של השחקן אבל מאפשרת עבודה עם דימוי וכוח תיאטראלי. המחזה הוא לעולם קצה החוט לפתרון - העובדה שהמחזה מתחיל בגילוי מצבה וממשיך בגילויים אחרים, חסרונה של האם, העיסוק בכסא הריק של האמא, בנעדרות הנוכחת שלה בשולחן השבת, בבית הכנסת, בעזרת הנשים, בלידת נכדתה הראשונה הנקראת על שמה. מהכסא הזה של האמא שכל כך קשה לשבת או לעמוד מולו... מול הריק שבו. מהמילה בית שיש לה כל כך הרבה משמעות - בית קברות, בית כנסת, בית המשפחה... מהעולם היהודי הזה שבתוכנו, בלבב פנימה, מכל אלה יצרתי את התפאורה.

העיסוק בכסא הריק פרידה שהם

תפילת המקהלה אורי וידיסלבסקי

וגם הבן של איציק. הסוגיות שמעלה המחזה, הפכו עבורנו למשמעותיות במיוחד. החברה הישראלית השתנתה, לעיתים במהירות מבהילה, אך הסוגיות הללו משתנות. להיפך. הן הפכו לרלוונטיות מתמיד. סיפור ההצגה הנפלא שכתבה יוכי, מראה לנו שהבחירה ביהדותנו היא אנאלוגית לכל בחירה שנעשה בחיים, הן במישור הלאומי והן האישי.

לאורך כל השנים האלה התחבטתי עם יוצרי ההצגה, ובעיקר עם יוכי, על המוסיקה, שהיא חלק בלתי נפרד מנשמתה של ההצגה. רציתי ליצור מחוז חפץ, געגוע, שייקח את כולנו רחוק וקרוב. מוסיקה שמהדהדת בעברנו, וכד בבד מחברת אותנו לילדנו. מעין בית כנסת מופשט, וגם מוחשי, שמלווה את ההצגה ואת גיבוריה. את הפסוקים שהלחנתי כמעט כל אחד מכיר, וזאת ההזדמנות להתחבר ליופיים.

המוסיקה שלי מנסה להתכתב עם שורש נשמתה של המוסיקה היהודית. לצאת ממנה, ולחזור חזרה אליה. אני מאמין שהשתרשותה של המוסיקה היהודית בזמר העברי היא אחת התופעות התרבותיות החזקות ביותר שקורות כאן. אני מאמין בכוח המאחד שנמצא במוסיקה היהודית, כוח שמשפיע על כולנו, חילונים ודתיים כאחד. אני מאמין שהמוסיקה הזאת פועמת אצל כל אחד מאיתנו, בשורש נשמתנו. לנו, הישראלים שחיים כאן היום, יש שורש משותף. וזיכרון משותף. וזה שלנו. רק שלנו. אנחנו בעלי הבית על התרבות שלנו.

אני מאמין באמונה שלמה שעמוק עמוק בפנים כולנו אחד.

הכל התחיל אי שם בשלהי 2006, אחרי המלחמה ההיא, זאת עם הפלזמות והשליטה מהאוויר. המלחמה שנוהלה מרחוק, כל כך מרחוק, עד שאיבדנו כל קשר.

נפגשתי עם יוכי בביתה בכפר סבא, כדי לנסות לעניין אותה ברעיון שחשבתי עליו זמן רב. הצעתי לה לכתוב הצגה שתלווה בלחנים חדשים ומקוריים שלי לפסוקים עתיקים מהמקורות שלנו. הצגה שתנסה לגעת ברובד העמוק והחשוב ביותר של החברה הישראלית. הרובד שהציניות עוד לא נגעה בו, ושעדין כולנו מאוחדים סביבו: שאלת זהותנו.

עיניה של יוכי זהרו. הבנתי שמצאתי את השותפה שלי.

אחר כך הצטרפו אלינו אילן רונן, המנהל האמנותי של "הבימה", ואיציק ויינגרטן, הבמאי. וכך, לאורך ארבע שנים, אנחנו עובדים ועמלים, נאבקים ומשקיעים את כל כוח היצירה שלנו כדי להציג בפניכם את "כי בנו בחרת".

אנחנו, הישראלים שחיים פה, חייבים לבחור ביהדות שלנו. חייבים לבחור במוסר שלנו. חייבים לבחור בחמלה שלנו. חייבים לבחור ביחס שלנו לזרים שבתוכנו. חייבים לבחור במדינה שבה אנחנו רוצים לחיות. ואנחנו חייבים להיות אקטיביים בבחירה שלנו, ולא לתת לאף אחד לבחור בשבילנו. זוהי המשמעות העצומה שאני מוצא במילים "כי בנו בחרת". הפסוק הזה לא משחרר אותנו מבחירה. הוא דורש מאיתנו לבחור.

בזמן שעבדנו על המחזה התגייסו שני בניי לצבא: הראשון ל"גולני" והשני ל"גבעתי". גם שני בניה של יוכי התגייסו.

יוכי ברנדס
מחזה

נולדה בחיפה בשנת 1959, למשפחת אדמו"רים חסידיים. כיום תושבת כפר סבא. נשואה ואם לארבעה ילדים. בעלת תואר ראשון בתנ"ך ותואר שני בתנ"ך ויהדות. מרצה לתנ"ך במרכז הבינתחומי בהרצליה, בבית המדרש "בינה", ובמקומות נוספים. פירסמה עד כה שבעה ספרים, שזכו להצלחה רבה ונמכרו במאות אלפי עותקים: "גמר טוב", "הגר", "לכבות את האהבה", "גרעינים לכנים", "וידוי", "מלכים ג'", "שבע אימהות". כתיבתה שואבת את השראתה מארון הספרים היהודי על כל רבדיו: התנ"ך, ספרות חז"ל, מחשבת ישראל, ההלכה, התפילה, הקבלה והחסידות.

איציק ויינגרטן
בימוי

בין עבודותיו- בתיאטרון הבימה: "מראה מעל הגשר" "בחורים טובים", "אלזה", "לרקוד אם אבא", "סוניה מושקט", "מכתב אהבה", "ואז התחבקנו", "מחילה", "נשיקת אשת העכביש", "גן ריקי", "קפואים", "אוסקר ודודה רוזה", "רכוש נטוש", "סונטת סתיו", "הנהג של מיס דיזיז", "כל החיים לפניו". בתיאטרון באר שבע: "אנה פרנק", "הנסיכה והרועה", "כולם היו בני", "אהבה וזכרון", "סוחרי התהילה"; בתיאטרון הקאמרי: "הריון", "אוליאנה", "אלוהים יודע" בתיאטרון בית ליסין: "קשר אייר", "מות הלבנה", "אחד משלנו", "מות שקוף", "הקיץ של אביה", "שח ומט", "פילומנה", "דואט לאחת", "הרולד ומוד", "מכתב לנועה", והצגת היחיד "מוחמד מנדל"; בנוה צדק: "מחלקת: 3 כיתה 1"; בתיאטרון חיפה: "שוליים קשים", "הבולשת חוקרת", "ערב של אגדה", "הילד מאחורי העיניים". בתיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער: "צבע הפנינה", "שרה גיבורת ניל"י". כתב את המחזות: "סורגים", "קריזה", "ערב של אגדה", "שחקנים משחקים שחקנים",

"לרקוד עם אבא", "מוחמד מנדל". בין תפקידיו: "ג'וני שב משדה הקרב" (הצגת יחיד), "לרקוד עם אבא" (הצגת יחיד), בתיאטרון חיפה: "רומיאו ויוליה (רומיאו)", "האדונית והרוכל" (הרוכל), "נעים" (נעים), "הר אדוני". זכה בפרסים: מחזאי השנה, 1980 - המחזה "סורגים". פרס מרגלית 1992 - ככמאי. פרס אורה, 1993 - על הצטיינותו בתיאטרון. פרס השחקן המצטיין - בתיאטרונטו 92 ("לרקוד עם אבא"). מחזאי השנה 1993 - פרס חיפה. הצגתו "ואז התחבקנו" זכתה בפרס ההצגה הטובה ביותר בפסטיבל עכו 99. הצגתו "לרקוד עם אבא", זכתה בפרס הראשון בפסטיבל בלגראד 2000. שימש כמנהל האמנותי של פסטיבל עכו, התיאטרונטו והדו-אמן. מנהל ביה"ס לאמנויות הבמה, מכללת סמינר הקיבוצים. כתב (עם אפרים סידון) וביים את המחזה "מזריץ".

אורי וידיסלבסקי
מוסיקה

מלחין מוסיקה לתיאטרון, קולנוע ומחול מזה למעלה מעשרים שנה. במהלך השנים הלחין מוסיקה ליותר מ-200 הצגות בתיאטרון, עשרות סרטי קולנוע וכ-20 ערבי מחול, שחלקם מבוססים במלואם על המוזיקה שלו. בין עבודותיו בארץ ובחו"ל: בתיאטרון: "הסוחר מונציה", "כטוב בעיניכם", "ריצ'ארד השלישי", "יוליוס קיסר", "משרתם של שני אדונים", "מנדרגולה", "מראה מעל הגשר", "כריתת ראש", "יהוא", "נמר חברבורות", "החילוני האחרון", "נוצות", "מפעל חייו", "חצוצרה בואדי", "אקורדיונים", "גורודיש", "בוטירה", "השחקן", "עיר הנפט", "ריגוש", "נהג ציירת", "אהבה ממבט שלישי", "הופס והופלה", "המכשפה", "מבקר המדינה", "אונור", "התאונה", "פונדק הרוחות", "שש נשים מדברות על יופי", "הנסיגה ממוסקבה", "גוד ביי אפריקה", "אגדה",

"ולנטינו", "לילה במאי", "אוגוסט", "מסילה לדמשק", "רוחלה מתחתנת", "מכולת", "שינדלה". בקולנוע: "שחור", "ארץ חדשה", "פיתוי", "You are rejected". Between The sand and the sky "אני ישנה וליבי ער", "גי אוני" "The monarch of crystal falls" במחול: "דירת שני חדרים", "חמורים", "במערכולת השוקה", "תא", "דיו-כן", "Once Upon A Time", "Peace Of Cake", "רק גברים רוקדים" - ערב שהוקדש ליצירותיו. במאי בקבוצת "קרקס y", במסגרת זו הועלתה העבודה "קאראבינה", בפסטיבל עכו 2010. הלחין את השיר "ילדי חורף 73".

פרידה שהם
עיצוב תפאורה

למדה עיצוב במה בחוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל-אביב. עיצבה תפאורות ליותר ממאה הצגות. בין עבודותיה: בתיאטרון חיפה: "ברנשים ותיכות", "תינוקות לילה", "גן ריקי" (בשיתוף תיאטרון הבימה), "השתיקה", "גיבורים בעל כורחם". בתיאטרון הבימה: "סוניה מושקט", "מכתב אהבה", "נשיקת אשת העכביש", "מחילה", "ואז התחבקנו", "אוסקר ודודה רוזה", "רכוש נטוש", "סונטת סתו", "הנהג של מיס דיזיז". בתיאטרון באר שבע: "גשם שוטף", "אדונן של שתי משרתות", "יונו והטווס". בתיאטרון בית ליסין: "העוגן הלבתי של מרווין", "מים קדושים". בתיאטרון הקאמרי: "חקירה", "הריון", "השיבה לחיפה". בתיאטרון אורנה פורת: "שלושה חברים וטורף", "המגילה שנשתכחה", "אהבת איתמר", "החתונה של אדיס", "הכי יפים בעולם". במדיטק: "צבע הפנינה", "מזריץ". בצוותא: "שירת העצבים", "ליזי". בסמינר: "אחרון הפועלים". באור - תודה והתיאטרון הארצי לנוער: "חלומות של פח". תערוכת יחיד במסגרת פסטיבל אישה 2003. משנת 2003 מרכזת המגמה

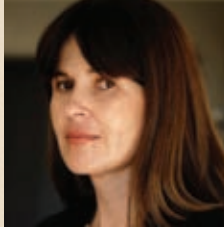
לעיצוב במה ע"ש משה שטרנפלד ז"ל בבית הספר לאמנויות במה בסמינר הקיבוצים ובמסגרת זו ניהול אמנותי של היידפארק אמנותי-פוליטי בחצות פסטיבל התאטרונטו.

ילנה קלרין
עיצוב תלבושות

מנהלת המתפרה של תיאטרון הבימה. בוגרת אוניברסיטת ת"א בעיצוב תפאורה ותלבושות (M.A.). בין עבודותיה: עיצוב תלבושות- בתיאטרון הבימה: "המאובן", "יום הולדת לג'וזפה", "הנאהבים והנעימים", "נודניק", "אנה קרינינה", "המחלוקת", "שעה יפה ליוגה", "לילה במאי", "ארוחה עם אידיוט". בתיאטרון הקאמרי: "כובע הקש האיטלקי", בתיאטרון גשר: "גן הדובדבנים", "וריאציות לתיאטרון ותזמורת", "כולם רוצים להליווד", "מיסטר ברינק", תיאטרון החאן: "אושר". תיאטרון באר-שבע: "איזבלה", "בית הקפה", תיאטרון בית ליסין: "אני לא רפפורט". תיאטרון מדיאטק: "פינוקיו", "שמשון בר לשון" תיאטרון חיפה: "תופרות". תיאטרון לילדים ולנוער: "הממלכה של קנסוקיי", "צבעים בחול", בית צבי: "סיפורי אהבה", "הורים איומים". סטודיו ניסן נתיב: "מים רבים", תיאטרון תמונע: "סאלינגר". עיצוב תפאורה ותלבושות - סטודיו ניסן נתיב: "בשפל". עיצוב תפאורה- סמינר הקיבוצים: "פרסיות". זוכת פרס יונסקו 1999 לעיצוב תיאטרון בפראג.

מאיר אלון
עיצוב תאורה

מנהל מחלקת התאורה של תיאטרון הבימה". בין עבודותיו: בתיאטרון הבימה: "שלוש נשים גבוהות", "מלחמת אחים", "סוניה מושקט", "קולות", "מכתב אהבה", "ואז התחבקנו", "מחילה", "נשיקת אשת העכביש", "אנשים קשים", "הכבונים חוזרים", "במלחמה כמו

יוכי ברנדס

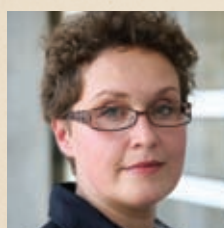
איציק ויינגרטן

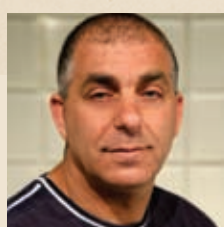
אורי וידיסלבסקי

פרידה שהם

ילנה קלרין

מאיר אלון

במלחמה", "עקב אכילס", "מרי לו", "אוהבים את אופל", "מאמי", "פרפרים הם חופשיים", "אוסקר ודודה רוזה", "אני והוא", "תשמע", "זמן אמת", "העז או מי זאת סילביה", "רכוש נטוש", "תקופת הסתגלות", "מישהו שישמור עלי", "סונטת סתיו", "הנהג של מיס דיזיז", "שעה יפה ליוגה", "משוגעת", "כל החיים לפניו", "אוגוסט: מחוז אוסיג", "טיקוצ'ין", "הזוג המוזר", "בגידה", "הקומקום והמטאטא", "לילה במאי", "ארוחה עם אידיוט". בתיאטרון בית ליסין: "בוז לירח", "מות הלבנה", "שקוף", "גפורים", "חילופים אינטימיים", "שח ומט", "מצעד המלאכים", "הבית של מרווין", "דואט לאחת", "מוחמד מנדל", "אידיוט לארוחה", "ו"ביאנקה". למופעים: "חצר אחורית", "ג'ורג' וג'ני", "ותמונות מתערוכה רחוקה". בתיאטרון בימ"א: "פרח נתתי לנורית". עיצב תאורה לקבוצת הפנטומימה של יורם בוקר: "גינת הזהב" ו"חלומות באשפמיה".

גליה פרדקין
עיצוב תנועה

בימאית וכוריאוגרפית. מלמדת תנועה לתיאטרון בביה"ס לאמנויות הבמה של סמינר הקיבוצים ובבית הספר ע"ש 'תלמה ילין'. בין עבודותיה: "מסכן שלי, אני כל-כך מצטערת", "ללוש" (צל"ש), "רוקוטדריגי", "לה מריפוסה", "סזורה", "אישה קטנה נחה על גבו", "אהבת שבע הבובות". בימה בתיאטרון אורנה פורת את הצגות הילדים: "פילים לא רוקדים בלט", "משהו נפלא עומד לקרות". עיצבה תנועה להצגות: "ואז התחבקנו" (פרס הכוריאוגרפית בפסטיבל עכו), "לרקוד עם אבא", "גן ריקי", "נשיקת אשת העכביש", "השתיקה", "כיתת יורים", "וויצק ומריה".

אורי אברהמי נגה שחר ערן פרץ תומר גלרון עפר שכטר סיון ששון דורון עמית יואב דונט שמיל בן ארי

פיוט. סולן בהרכב האתני "דבקה פנטזיה", לצדה של חיה סמיר, ישראל בורוכוב ועומר אביטל. סולן וממקימי ההרכב "ensemble yaman" למוסיקה תימנית אלטרנטיבית. השתתף כשחקן-זמר בהפקות רבות (הקאמרי, הבימה, תיאטרון הספריה), בפסטיבלים (ישראל, עכו) וכן בקונצרטים ובהרכבים מוסיקליים שונים.

מנחה בערוץ הילדים ובתוכנית "ממה כמה" בחינוכית ו"טיוילים" בהופ. בקולנוע: "ללכת על המים", זוכת מלגת קרן שרת 1998, זוכת פרס ע"ש שמוליק סגל לשנת 2007.

זמרים

עדי ארד-גרוס

בוגרת המחלקה למוזיקה באוניברסיטת בר אילן ושדרנית רדיו בכירה כ-14 שנה. זמרת, יוצרת וחזנית אורתודוקסית. מלחינה וכותבת מוזיקה מקורית.

השתתפה בפסטיבלים של מוזיקת עולם בארץ ובחול (ארה"ב, פולין, צרפת, ספרד ועוד). חזנית מובילה ומנחה בקונצרטים "נשים שרות אמונה", בחסות תנועת אמונה. השתתפה בהפקות של "האופרה הישראלית", בליווי התזמורת הסימפונית ראשון לציון. סולנית בתזמורת סימפונט רעננה. חזנית סולנית בקונצרט "משפחת מבלסקי", בניצוחו של ד"ר מרדכי סובול ותזמורת יובל. השתתפה בהפקות של תיאטרון היידישפיל. שרה במקהלה הפילהרמונית של תל אביב. הופיעה במחזות זמר: "שיער", "קול נדרי", "הרוטשילדים", "קשה להיות יהודיה". מופע יחיד בשם "ואני תפילתי", המשלב מוזיקה יהודית עם ג'אז, בלוז ומוסיקת נשמה.

יגאל מזרחי

בוגר ביה"ס הגבוה לאמנויות הבמה "בית-צבי", 2000. למד מוזיקה מזרחית בבית"ס למוזיקה שורשית באוניברסיטת "בר אילן". כיום מנחה ומוביל קהילת

"בסימון ונוס", "הכל דבש" (2005-6). בין תפקידיה: "טיולילים" בהופ. הברזל" (2009), "משהו נפלא עומד לקרות" (זוכת פסטיבל הצגות ילדים בחיפה, 2010), בפסטיבל עכו 2010. "25" (זוכת פרס הבימוי ופרס ההצגה המצטיינת).

עפר שכטר, דוד

בין תפקידי: בתיאטרון: המחזמר "פיטר פן". בקולנוע: "מכוניות", "נו אקזיט" (זוכה פרס וולגין לסרט, 2007), "איים אבודים", "פיבידיליה". בטלוויזיה: הנחיית תכנית הנוער "אקזיט", "משחק החיים", "טלנובלה בע"מ", "האלופה", "אבידות ומציאות", "עדי החתונה", "לאהוב את אנה", "מועדון לילה", "שבוע סוף", "מדבב את סדרת האנימציה "אווטאר" (ערוץ ניקלודיאון). הוביל קמפינים מסחריים ופרסומות, זוכה בתואר "דוגמן השנה" 2006.

סיון ששון, שירה

בוגרת הסטודיו למשחק ניסן נתיב, 2002. בין תפקידיה: בתיאטרון הבימה: "אליס", "הקומיקאים", "זמן אמת", "משרתם של שני אדונים", "מונולוגים מהואגניה", "אליס בארץ הפלאות", "חתונה מושלמת", "אוגוסט", מחוז אוסייג", 39 המדרגות". בקבוצת צעירי הבימה: "מלחמה", "עקב אכילס", "צורה לאהבה".

בפרינג: "כלב צמר", "מר קולפרט". בטלוויזיה: "סטרונות", "פרנקו וספקטור", "פאזל", "קרובים קרובים", מיכאלה", "Yes" אולי הפעם".

בדלת ממול" (קו פרודוקציה עם תיאטרון אורנה פורת). בירוק", "החברים של יאנה", "האסונות של נינה", "אהבה קולומביאנית", "איים אבודים". זכה בפרסים ביניהם: פרס אופיר, 1994 לשחקן עבור תפקידו ב"שמיכה חשמלית ושמה משה", פרס האקדמיה לשחקן בדרמה טלוויזיונית על "מעורב ירושלמי", פרס אופיר 2008 לשחקן בתפקיד משנה על תפקידו בסרט "איים אבודים".

דורון עמית, אבישי

בוגר ביה"ס לאמנויות הבמה בסמינר הקיבוצים, 2008. בין תפקידי: בתיאטרון חיפה: "פיטר-פן". בתיאטרון צוותא: "בתולים", בתיאטרון הארצי לנוער: "מזריץ". בטלוויזיה: "דני הוליוד 2", "החיים זה לא הכל", "חטופים".

ערן פרץ, מאיר

בוגר ביה"ס למשחק סמינר הקיבוצים 2010. בין תפקידי: בתיאטרון הסטודיו: "איסתר בלגינא" - מופע אל תור קומי. בתיאטרון צוותא: "DISTANZ", תיאטרון מחול.

בתיאטרון הבימה: "בוסתן ספרדי" (במסגרת 60 לירושלים), "מישהו ימות בסוף", "מסילה לדמשק". בתמונע: "סינדרום ירושלים" (המורד). זוכה מלגת קרן שרת-2008, זוכה מלגת קרן ענבלים-2009, 2010. זוכה מלגת דיקנית הסטודנטים ומלללת סמינר הקיבוצים שלוש שנים. ייצג את בית הספר בכנס תיאטרון בניו-יורק.

נגה שחר, אפרת

בוגרת "בית הספר למחול תל-חי" (2000) ובית הספר לאמנויות הבמה בסמינר הקיבוצים (2009). שיחקה בסדרות הטלוויזיה: "פיק אפ",

ושמה משה", "חולה אהבה משיכון ג'", "כלבים לא נובחים בירוק", "החברים של יאנה", "האסונות של נינה", "אהבה קולומביאנית", "איים אבודים". זכה בפרסים ביניהם: פרס אופיר, 1994 לשחקן עבור תפקידו ב"שמיכה חשמלית ושמה משה", פרס האקדמיה לשחקן בדרמה טלוויזיונית על "מעורב ירושלמי", פרס אופיר 2008 לשחקן בתפקיד משנה על תפקידו בסרט "איים אבודים".

תומר גלרון, יניב

בוגר סדנת המשחק של "חוג הבימה לנוער", 1992. בוגר הסטודיו של יורם לוינשטיין, 1999. בין תפקידי: בתיאטרון הבימה: "ארטון", "זמן אמת", "משוגעת", "מישהו ימות בסוף", "מסילה לדמשק".

בתיאטרון באר שבע: "אקווס" (פרס הבטחת השנה 2000), "חלום אחר", "אדונן של שתי המשרות", "יש לי כנרת", "הזכייה הגדולה", "ונו והטווס", "נישופים", "הנער מן הכפר". בתיאטרון תמונע: "קשר דם", "השיטה", "חי נישואין". בתיאטרון לילדים ולנוער: "הילדה", "הילה", "הצגת היחיד: "במקום מילים". בקולנוע: "ברגייט", "אבודים לרגע", "לבן". בטלוויזיה: "המכון", "החברה הטובים", "שבטות וחגים", "תיבת נח", "פלפלים צהובים".

יואב דונט, יניב

בוגר בית הספר למשחק ניסן נתיב, 2007. בין תפקידי: בתיאטרון הבימה: "אותו הים", "מישהו ימות בסוף", "פוסט טראומה". באנסמבל זיגוטה: "צינורות". תיאטרון חיפה: "סיפור פשוט", "הבחורים

אורי אברהמי, השומר
בוגר בית צבי 1974. השתתף בהצגות: בתיאטרון "הבימה": בונקר", "סג'ר", "מאחורי הגדר", "בבתא", "טירוונות", "המשפט", "12 המושבעים", "ציד המכשפות", "ההולכים בחושך", "בתו בראש", "מבקר המדינה", "כל החיים לפניו", "השחקן". בתיאטרון החאן: "משרתם של שני אדונים", "מילכוד 22". בתיאטרון הקאמרי: "ילדי הירח", "ראש משוגע", "ביקור הגבר בתיאטרון הזקנה". ב"קומדיה של טעויות", "שם המשחק", "דון ז'ואן". בתיאטרון בית ליסין: "אחד משלנו", "נומה עמק". בצוותא: "חופשה בפראג". בתיאטרון קרוב: "שד היער", לאחרונה "ציפרלקס 20 מג" - הצגת יחיד מוסיקלית.

שמיל בן ארי, אברהם

בוגר בית צבי, 1976. בין עבודותיו בתיאטרון: בתיאטרון החאן: "מילכוד 22", "משרתם של שני אדונים". בתיאטרון הקאמרי: "פאולה", "אדם הוא אדם", "וילוס קיסר", "ילדי הירח", "פאנשן". בתיאטרון בית ליסין: "אחד משלנו". בתיאטרון באר שבע: "גשם שוטף", "קיץ אחרון". בתיאטרון הבימה: "פאזל", "חתול רחוב". בין עבודותיו בטלוויזיה: בסדרות: ערוץ 1: "מישל עזרא ספרא ובניו", "קו 300", "סיטון", "אגוז", "באזז". בערוץ 2: "מרחב ירקון", "טירוונות". בערוץ 10: "מעורב ירושלמי". בדרמות: "לחם", "נוימן", "המלך חי", "איש השלג", "אבאלה", "הילד של דיאנה". בין עבודותיו קולנוע: "נקמתו של אציק פינקלשטיין", "החיים עם ג'יגא", "שמיכה חשמלית